

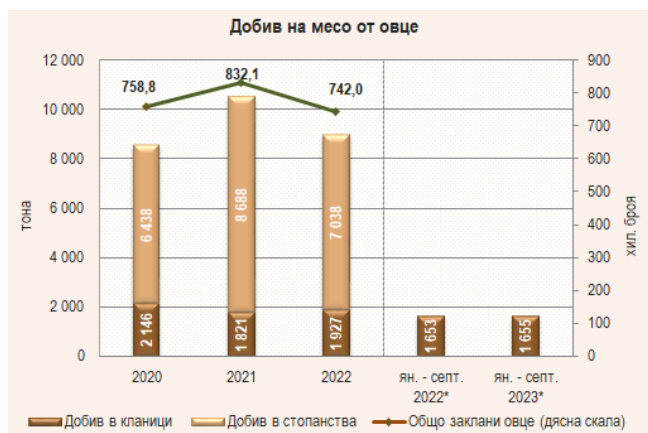
Ситуация на пазара на месо от овце в България Декември 2023 г.

Производство

Свизане на добива на агнешко месо през 2022 г.

Общото производство на месо от овце в страната през 2022 г. е в размер на 8 965,5 тона. Количеството е с 14,7% по-малко на годишна база, поради спад на добива директно в животновъдните стопанства с 19% (до 7 038,1 тона), който е предназначен предимно за собствена консумация (Фиг. 1). Същевременно, производството в кланиците нараства с 5,8%, но остава сравнително ниско (1 927,4 тона).

Фиг. 1

Източник: Агростатистика, МЗХ; * предварителни данни

Към 1 ноември 2022 г. се отчита намаление както на броя на стопанствата, отглеждащи овце (с

18,7%) спрямо предходната година, така и на общия брой животни в тях (с 8,6%). Редуцирането на поголовието се дължи донякъде на процесите на постепенно отпадане на част от по-дребните стопанства. Негативно влияние върху сектора оказва и значителното повишение на цените на основните компоненти, необходими за производството – фуражи, ветеринарномедицински продукти, електроенергия, енергоносители и др., засегнало най-сериозно малките стопанства.

Брой овце в България

	2020	2021	2022	Изм. 2022/2021
Овце - общо, в т. ч. :	1 307 771	1 199 547	1 096 399	-8,6%
Овце майки - общо, в т. ч. :	1 105 776	1 013 239	928 849	-8,3%
Млечни овце майки	975 531	860 559	758 821	-11,8%
Други овце майки	130 245	152 680	170 028	11,4%
Заплодени дзвизки	42 343	39 534	37 549	-5,0%
Кочове (вкл. млади)	31 180	27 713	24 466	-11,7%
Други овце	128 472	119 061	105 535	-11,4%

Източник: Агростатистика, МЗХ (данни към 1-ви ноември)

По категории животни, данните към края на 2022 г. сочат намаление на броя на животните в основното стадо (общо овце майки - с 8,3% и заплодени дзвизки - с 5%), както и на тези от категорията други овце (предимно агнета - с 11,4%). Единствено при овцете майки месодайно направление е налице

увеличение – с 11,4%, което е свързано с тенденцията на пренасочване от млечно към месодайно овцевъдство, наблюдавана през последните години. Към 1 ноември 2022 г. месодайните овце майки представляват 18,3% от общия брой овце майки, при 15,1% година по-рано. Все още, обаче, преобладаваща част от добива на месо от овце в страната е от животни с млечно направление.

По предварителни данни, през първите девет месеца на 2023 г. в кланиците са произведени 1 654,6 тона месо от овце - с незначителните 0,1% повече на годишна база, като по-високото средно живо тегло при клане (с 10,4%) компенсира намалението на броя на закланите животни.

Предвид данните за намаление на броя на животните към края на 2022 г., може да се очаква общият добив на месо от овце през 2023 г. да бъде под нивото от предходната година.

Внос

По-големи доставки на агнешко месо от чужбина

През 2022 г. в страната са внесени 1 495,1 тона месо от овце (в т. ч. 1 049,3 тона - прясно и охладено и 445,8 - замразено). Количеството бележи ръст от 42% на годишна база, обясним с пониженото предлагане на агнешко месо от местно производство през годината и по-високите цени в България спрямо тези в други европейски страни. Все пак, вносът на агнешко месо през 2022 г. остава с 18% под нивото от 2020 г. и продължава да представлява сравнително нисък дял от вътрешното потребление – около 15%.

Доставките от ЕС формират близо 77% от целия внос на месо от овце през 2022 г., нараствайки с 8,6% спрямо предходната година (Фиг. 2). Сред традиционните ни партньори, пратките от Гърция и Испания са съответно с три пъти и със 75,3% повече спрямо предходната година, докато тези от Полша и Италия спадат респективно с 38,7% и 64,0%. Макар и съществено по-висок на годишна база, вносът от Нидерландия, Белгия, Хърватия и Ирландия е малък по обем.

Фиг. 2

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 г.)

През 2022 г. вносът на месо от овце от трети страни е изцяло от Северна Македония, в размер на 351,7 тона (при липса на доставки от там през предходната година). Внесени са пресни или охладени цели или половин трупове от агнета, на средна вносна цена от близо 14 лева/кг (без ДДС и транспортни разходи).

Внос на месо от овце (тона)

	2020	2021	2022	ян. - авг. 2022	ян. - авг. 2023	Изм. 2022/2021	Изм. ян. - авг. 2023/2022
Общо, в т. ч.:	1 820,6	1 052,7	1 495,1	1 137,7	1 466,2	42,0%	28,9%
ЕС - 27 - общо, в т. ч.:	1 574,3	1 052,7	1 143,4	786,0	975,8	8,6%	24,2%
Гърция	28,5	101,2	308,3	252,9	308,7	204,6%	22,1%
Полша	642,3	496,5	304,2	200,0	115,4	-38,7%	-42,3%
Испания	202,7	147,2	258,0	183,9	184,9	75,3%	0,5%
Белгия	1,5	19,4	53,6	27,7	27,0	176,3%	-2,4%
Нидерландия	13,6	11,9	51,1	44,6	150,6	329,4%	237,6%
Хърватия	-	36,3	47,7	32,5	52,5	31,4%	61,4%
Италия	544,0	118,3	42,6	21,5	34,5	-64,0%	60,4%
Ирландия	4,2	18,5	23,4	11,0	21,4	26,8%	95,0%
Германия	45,0	46,3	20,6	6,7	14,1	-55,5%	110,0%
Други	92,5	57,1	33,9	5,2	66,8	-40,7%	1186,8%
Трети страни - общо, в т. ч.:	246,3	-	351,7	351,7	490,4	-	39,4%
Северна Македония	10,3	-	351,7	351,7	444,3	-	26,3%
Нова Зеландия	132,0	-	-	-	46,0	-	-
Обединено кралство	104,0	-	-	-	-	-	-

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 г.) и изчисления на МЗХ

Импортът на агнешко месо продължава да нараства и през 2023 г. Влезлите откън количества за първите осем месеца на годината са с 28,9% повече в сравнение със същия период на 2022 г. Наблюдава се увеличение на вноса както от държави членки на ЕС - с 24,2%, така и от трети страни – с 39,4%. Основни доставчици на агнешко месо от ЕС за периода януари – август 2023 г. са

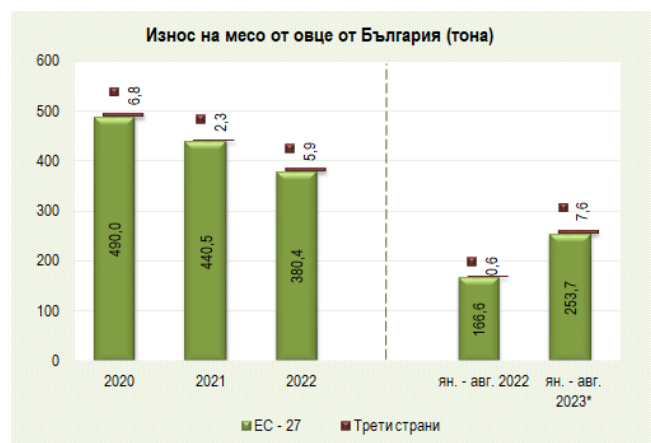
Гърция (+22,1% на годишна база), Испания (+0,5%), Нидерландия (три пъти повече) и Полша (-42,3%). Вносът от Северна Македония е с 26,3% над нивото от преди една година. Доставено е и известно количество от Нова Зеландия.

Традиционно в страната се реализира сравнително голям внос на стокови животни от рода на овцете (предимно агнета до 1 година), предназначени за последващо клане. През 2022 г. вносът на живи овце, различни от тези за разплод, намалява с близо 20% на годишна база, но остава съществен – около 61,2 хил. броя, главно от Румъния. За първите осем месеца на 2023 г. са внесени 56,7 хил. броя стокови живи овце - с 37,8% повече спрямо същия период на предходната година.

Износ

Ръст на износа през 2023 г.

Сравнително ниското промишлено производство на месо от овце в България не предполага реализиране на съществени количества извън страната. През 2022 г. са изнесени 386,3 тона (в т. ч. 334 тона прясно и охладено агнешко месо) - с 12,8% по-малко спрямо предходната година, при 13% по-висока средна експортна цена.

Фиг. 3

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 г.)

Както и през предходни години, количествата са насочени главно за пазарите на ЕС (Фиг. 3). Най-значителни са изпращанията за Хърватия, които нарастват с 31% на годишна база и формират 59% от общия експорт на месо от овце за 2022 г. (Фиг. 4). Увеличават се и пратките за Германия (+69,1%).

Това обаче, не може да компенсира същественото свиване на износа за останалите значими търговски партньори, като Италия (-51,4%) и Румъния (-31,5%) и общият износ бележи спад от 13,6% спрямо 2021 г.

Фиг. 4

Източник: НСИ

Въпреки двукратното нарастване на експорта за трети страни на годишна база, през 2022 г. той остава незначителен - 5,9 тона, почти изцяло за Сърбия.

Износ на месо от овце (тона)

	2020	2021	2022	ян. - авг. 2022	ян. - авг. 2023	Изм. 2022/2021	Изм. ян. - авг. 2023/2022
Общо, в т. ч.:	496,8	442,8	386,3	167,3	261,2	-12,8%	56,2%
ЕС - 27 - общо, в т. ч.:	490,0	440,5	380,4	166,6	253,7	-13,6%	52,2%
Хърватия	211,0	174,1	228,0	68,0	119,4	31,0%	75,6%
Италия	249,8	206,3	100,2	55,7	40,8	-51,4%	-26,8%
Румъния	3,7	31,1	21,3	20,0	81,5	-31,5%	308,1%
Германия	13,3	11,0	18,6	13,4	7,5	69,1%	-43,7%
Нидерландия	6,3	5,5	4,6	3,2	2,8	-16,4%	-13,2%
Полша	3,8	2,9	2,3	2,2	-	-20,7%	-
Други	2,1	9,6	5,4	4,1	1,6	-43,8%	-59,6%
Трети страни - общо, в т. ч.:	6,8	2,3	5,9	0,6	7,6	156,5%	1070,7%
Сърбия	-	-	5,3	-	6,7	-	-
Обединено кралство	1,6	2,3	0,6	0,6	0,9	-73,9%	50,0%
Катар	5,2	-	-	-	-	-	-

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 г.) и изчисления на МЗХ

По предварителни данни, общият износ на месо от овце за периода януари – август 2023 г. е с 56,2% над отчетения година по-рано. Изпращанията за ЕС се увеличават с 52,2% на годишна база, което се дължи на разширената реализация в Хърватия (+75,6%) и Румъния (четири пъти повече).

При износа за страни извън ЕС се отчита

многократен ръст, но на фона на общия износ количеството е пренебрежимо малко - 7,6 тона, насочено почти изцяло за Сърбия.

Цени

Нарастване на ценовите равнища по веригата на предлагане

В рамките на 2022 г. се наблюдава сериозно поскъпване на агнешкото месо в страната, под влияние на увеличените разходи за производство (значително повишение на цените на фуражите, енергоносителите, ВМП и др.).

Цени на агнешко месо в България (лева/кг)

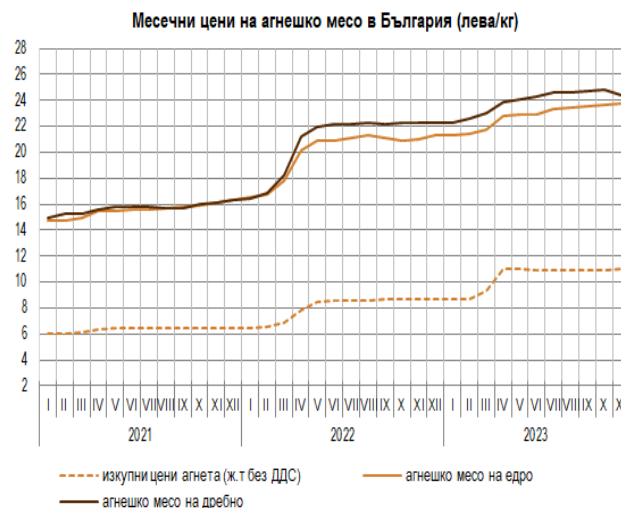
	2020	2021	2022	Изм. 2022/2021	ноем. 2022	окт. 2023	ноем. 2023	Изменение към ноември 2023 (%)	
								мес. база	год. база
Изкупни цени на агнета (ж. т., без ДДС)	5,95	6,35	8,07	27,1%	8,68	10,88	11,05	1,6%	27,3%
Агнешко месо на едро	14,41	15,54	19,98	28,6%	21,03	23,70	23,75	0,2%	12,9%
Агнешко месо на дребно	14,79	15,69	20,87	33,0%	22,23	24,78	24,41	-1,5%	9,8%

Източник: САПИ (изкупна цена без ДДС, цени на едро и на дребно с ДДС)

Средно за 2022 г. изкупната цена на агнетата нараства с 27,1% на годишна база, а цените на едро и на дребно на агнешко месо - съответно с 28,6% и 33,0%.

Повишението е най-силно изразено през периода април – май (около празниците Великден и Гергьовден), когато търсенето традиционно е най-високо. До края на 2022 г. следва стабилизиране, като все пак ценовите стойности продължават да се движат съществено над нивата отпреди една година (Фиг. 5).

През периода януари - ноември 2023 г. цените по веригата на предлагане на агнешко месо бележат възходящ тренд. При изкупната цена отново се наблюдава съществено увеличение през пролетните месеци, последвано от стабилизиране, а при търговията на едро и на дребно - по-плавно повишение в рамките на годината.

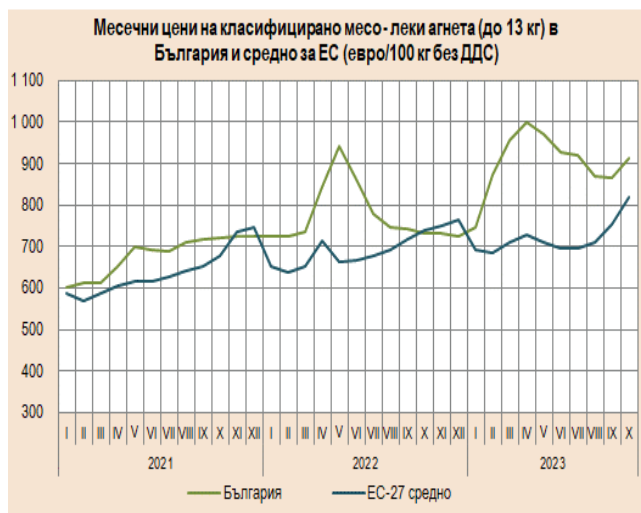

Фиг. 5

Източник: САПИ

Към м. ноември 2023 г. средната изкупна цена на агнета за страната достига 11,05 лева/кг живо тегло, с 27,3% по-висока на годишна база. По-умерено е поскъпнало агнешкото месо на едро и на дребно - съответно с 12,9% и 9,8%.

Цените на агнешкото месо в България до голяма степен отразяват конюнктурата на европейския пазар, като обикновено се движат над средното ниво за ЕС (Фиг. 6).

Фиг. 6

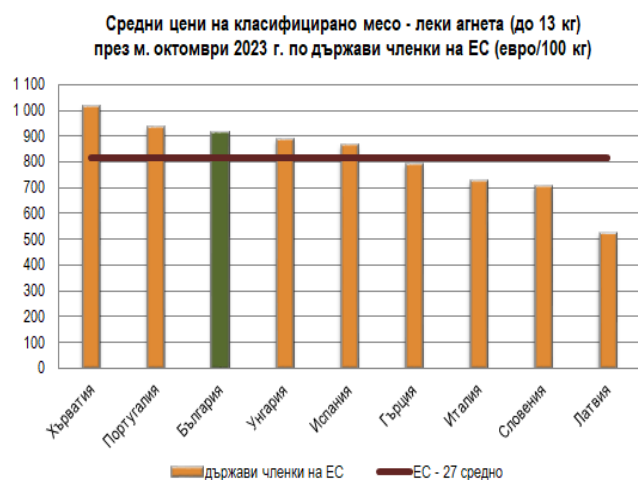
Източник: ЕК

България докладва на Европейската комисия (ЕК) цени на класифицирано трупно месо по скалите на ЕС от леки агнета до 13 кг кланично тегло, които представляват най-голям дял от общо класифицираното по Скалите на ЕС месо от овце в кланиците в страната.

Средногодишната цена на българско трупно агнешко месо (леки агнета) за 2022 г. от кланиците в България е 775,86 евро/100 кг без ДДС (15,17 лева/кг) - с 14,2% по-висока на годишна база и с 11,2% над средната за ЕС (697,51 евро/100 кг или 13,64 лева/кг).

По данни на ЕК, през първите осем месеца на текущата 2023 г. цените на леки агнета в ЕС се движат в сравнително тесни граници, а през септември и октомври постепенно отбелязват повишение.

Средно за ЕС през м. октомври 2023 г. цената на леките агнешки трупове нараства с 10,7% спрямо година по-рано, достигайки 817,90 евро/100 кг (16,00 лева/кг). Стойностите по държави членки са в широкия диапазон от 521,42 евро/100 кг (10,20 лева/кг) в Латвия до 1 012,06 евро/100 кг (19,79 лева/кг) в Хърватия. Цената в България е една от най-високите (след Хърватия и Португалия) - 912,06 евро/100 кг (17,84 лева/кг), с 11% над средната за ЕС (Фиг. 7).

Фиг. 7

Източник: ЕК

В повечето държави членки, докладващи данни за класифицирани трупове на леки агнета, е налице посъпване на годишна база с между 5,5% и 24,6%, най-значително в България. Изключение правят Италия и Латвия, където цените са съответно с 3% и 0,9% под нивата отпреди една година.

По данни на ЕК, през 2023 г. производството на агнешко месо в ЕС се очаква да пострада от структурно намаление на стадата, по-малко наличие на паша, особено в страните от Средиземноморието, по-високи разходи за фуражи

и възникването на огнища на шарка по овцете в някои държави членки.

Отчитайки конюнктурата на европейския пазар, както и предвижданото по-ниско производство в страната, през следващите месеци се очаква цените на агнешкото месо в България да останат високи.